

Midtre Hålogaland Tingrett
pr Aktørportalen

**SKRIFTLIG INNLEGG
TIL
MIDTRE HÅLOGALAND TINGRETT**

Vår ref.: 132715
Saksansvarlig advokat: Ole Tokvam

Oslo, 06.07.2024

Saksnummer: 24-061975TVI-TMHA/THAR

Saksøker: Robin Lund AS
Gullholmveien 697
8409 Gullesfjord

Prosessfullmektig: Advokat Ole Tokvam
Ræder Bing advokatfirma AS
Postboks 2944 Solli
0230 Oslo

Saksøkt: Astrid Meistad
Ivar Aasens veg 19
7071 Trondheim

Prosessfullmektig: Tor Arne Vannebo
Maristuveien 9
7030 Trondheim

Saken gjelder: Skriftlig behandling av krav om tilbakebetaling av penger

1. INNLEDNING

Det vises til rettsbok for planleggingsmøte gjennomført den 10. juni 2024, der det ble avtalt mellom partene at saken skal behandles skriftlig. Saksøker er gitt frist til 6. juli 2024 for å inngi skriftlig innlegg. Innlegget er rettidig.

Saksøker vil i dette innlegget supplere stevning av 18. april 2024. For sakens bakgrunn vises det til stevningens redegjørelse i pkt. 2. Sakens rettslige side vil imidlertid redegjøres for nærmere i det følgende. Standpunktet om at tilbakesøkningskravet ikke kan føre frem opprettholdes.

Retten skal ta stilling til hvorvidt det foreligger grunnlag for tilbakesøking, eller ikke.

Retten skal *ikke* ta stilling til hva som er rimelig pris for ulisensiert bruk av saksøkers bilde. Et slikt spørsmål må behandles av Oslo tingrett som er tvunget verneting for immaterielle rettigheter, jf. Åndsverkloven § 85.

2. SAKSBEHANDLINGSFEIL - MANGELFULL BEGRUNNELSE

Fra stevningen gjentas det at forliksrådets dom er heftet med en vesentlig saksbehandlingsfeil.

Forliksrådets dom er svært knapp, og inneholder ingen redegjørelse for de momenter forliksrådet har lagt avgjørende vekt på ved sin avgjørelse, jf. tvistelovens § 6-12 tredje ledd. Forliksrådet har kun vist til dommen fra Oslo tingrett inntatt i TOSL-2022-101531 som «*grunnlag for klagers påstand*».

3. TILBAKESØKNINGSKRAV KAN IKKE FØRE FREM

3.1 Innledning

For at saksøkte skal ha krav på tilbakebetaling, må Robin Lund AS for det første ha fakturert saksøkte mer enn han hadde krav på. For det andre må det foreligge et grunnlag for tilbakesøking.

3.2 Ikke overfakturering

Det vises til faktura med redegjørelse inntatt som bilag 1 til stevningen. Av denne fremgår at Robin Lund AS har krevd erstatning tilsvarende dobbelt rimelig vederlag for ulisensiert publisering av hans bilde, samt erstatning tilsvarende rimelig vederlag for publisering uten lovpålagt navngivelse. Beløpet er på totalt NOK 9 717,50.

Etter åndsverkloven § 81 første og annet ledd heter det at:

«Den som forsettlig eller uaktsomt gjør inngrep i en annens rett eller på annen måte overtrer denne loven, skal betale til den forurettede:

a. rimelig vederlag for bruken, samt erstatning for skade som følge av overtredelsen som ikke ville oppstått ved avtale om bruk

...

Er det handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, skal overtrederen, dersom den forurettede krever det og i den grad det ikke fremstår som urimelig, i stedet for vederlag og erstatning fastsatt etter første ledd, betale det dobbelte av rimelig vederlag for bruken»

Lovens forarbeider uttaler at bestemmelsen tar sikte på å gi rettighetshaver erstatning ved overtredelse av vedkommende sine immaterielle rettigheter, selv i de tilfeller der rettighetshaver ikke har lidt et

økonomisk tap, se Prop. 104 L (2016–2017) s. 345. Med andre ord, er det tale om et lovfestet erstatningsansvar ved slik overtredelse av immaterielle rettigheter.

I dette tilfellet er det tale om brudd på åndsverkloven § 3 for ulisensiert bruk, samt § 5 for bruk uten kreditering. Saksøkte synes ikke å bestride disse overtredelsene.

Fakturabeløpet består av tre ganger «énbrukslisens» i tråd med prisen som til enhver tid er oppgitt på hjemmesiden til Robin Lund AS. Prisen for standard arkivbilder er satt til å følge Norges journalistslags frilanssatser, hvilket på det aktuelle tidspunktet var NOK 2 990 ekskl. mva. Dette er en alminnelig bransjestandard.

Bilag 1: Utskrift fra Robin Lund AS sine hjemmesider

Saksøkte bestrider ikke at fakturaen ble betalt uten forbehold. Det vil si at fakturaen ble betalt uten noen innvendinger mot erstatningsbeløpets størrelse. I sitt tilsvaret kommer det tvert imot frem at fakturabeløpet ble nøye vurdert, også i samråd med advokater, og at beløpet deretter ble betalt uten videre.

Om vederlaget er «rimelig» etter åndsverkloven, skal, som nevnt, ikke retten ta stilling til da spørsmål om immaterielle rettigheter er forbeholdt behandling i Oslo tingrett som tvunget verneting.

Saksøker avviser etter dette at det har skjedd en overfakturering. Fakturering er skjedd i henhold til de betingelser som fremgår av Robin Lund AS's hjemmeside. Det er ikke fakturert for poster saksøkte ikke skal dekke og faktureringen har hverken vært uforsvarlig eller illojal.

Når det ikke er tale om overfakturering, vil det heller ikke være noe beløp å kreve tilbakebetalt. Drøftelsen i det følgende gjøres derfor subsidiært under en forutsetning om at det er fakturert for mye.

3.3 Ingen rettslig grunnlag for tilbakesøkningskrav

3.3.1 Innledning

Et krav om tilbakebetaling må være forankret i et rettslig grunnlag.

Dom fra Oslo tingrett av 4. november 2022 mellom saksøker Robin Kristiansen Lund og saksøkte Lancelot AS, Lillestrøm Kirkelige Fellesråd, Telemark Bonde og Småbrukarlag, Tv-Tormod AS, Klinikk Stikk, Tannlege Walle AS og Sentrum Fysioterapi Bodø AS kan *ikke* brukes som et hjemmelsgrunnlag for saksøktes tilbakesøkningskrav. Verken Robin Lund AS eller Saksøkte var part i saken.

Saksøkte må derfor ha et annet rettslig grunnlag for å kreve tilbakebetaling. Saksøkte har i sitt tilsvaret datert 8. mai 2024 gitt en rekke ulike grunner for å kreve tilbakebetaling, uten at det er klar hvilke rettslig grunnlag som faktisk påberopes.

Saksøker avviser at det foreligger noe anvendelig rettslig grunnlag, og redegjør for dette i det følgende.

3.3.2 Det foreligger ingen avtale om tilbakebetaling

Det foreligger ingen avtale om tilbakebetaling av hele eller deler av det betalte beløpet. Det vises igjen til at saksøkte betalte fakturaen uten forbehold eller innvendinger mot hverken grunnlaget eller satsen.

Det legges til grunn at fakturabeløpet var akseptert ved betaling, og at det ikke var avtalt noen adgang for tilbakesøkningskrav.

3.3.3 Fakturaens gyldighet etter avtaleloven

Saksøkte synes å anføre at fakturaen ikke er gyldig da saksøkte påstår å ha «*blitt forledet, eller sågar, svindlet, til å betale for mye*», med videre henvisning til avtaleloven «(f.eks § 36)».

Under en forutsetning om at det er blitt fakturert for mye, vil vi det følgende vurdere bristende forutsetninger, ugyldighet og revisjon etter avtalelovens bestemmelser i kapittel 3.

En avtale kan bli ugyldig etter avtalelovens § 33 der det ved avtalens tilblivelse forelå omstendigheter som vil medføre at det ville stride mot redelighet og god tro å gjøre viljeserklæringen gjeldende. Dette er ikke tilfellet i vår sak. Slik som beskrevet over, var faktureringen i tråd med Robin Lund AS sine betingelser og oppgitte prislister. Henvisning til etterfølgende domsavsigelser som verdsetter enkeltbilder annerledes, utgjør ikke en omstendighet på avtaletidspunktet som kan medføre ugyldighet.

Revisjon etter avtalelovens § 36 har en svært høy terskel for anvendelse, og da særlig mellom næringsdrivende. Det vises til at saksøkte har brukt bildet i forbindelse med virksomheten Orkdal Øye og således har handlet som ledd i sin næringsvirksomhet, og ikke som forbruker. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse, må det foreligge en objektiv og kvalifisert grad av urimelighet, slik at det vil virke utilbørlig eller åpenbart urimelig å gjøre den gjeldende. Fortsatt oppfyllelse av avtalen for den bebyrdede må også stå i *vesentlig misforhold* til den berettigedes interesse i å kreve slik oppfyllelse, jf. NOU 1979:32 s. 39 og 40.

Robin Lund AS sin forretningsvirksomhet er å ha inntekter fra salg av rettigheter til fotografier som selskapet har de immaterielle rettigheter til. Dette er dels bilder som er tatt på vanlig måte, dels bilder som er etterbehandlet i redigeringsverktøy og dels bilder som er basert på at kreatør har arrangert bilder ved bruk av ulike rekvisitter. Bruk av bilder uten å ha sikret seg rettigheter, bildetyveri, er utbredt da den generelle kunnskapen i befolkningen om bilderrettigheter ikke er høy. Robin Lund AS har derfor omfattende informasjon om dette på sine hjemmesider, samt at det gis tydelig informasjon om sine betingelser for bruk av bilder og priser for dette.

Fakturering for overtredelse av disse reglene, er håndtert i samsvar med de priser som er oppgitt på Robin Lund AS sine hjemmeside til enhver tid og åndsverkslovens bestemmelser om erstatning ved overtredelse. Saksøkte har som angitt ikke kommet med innvendinger til fakturaen, men betalt denne uten videre.

Den faktiske situasjonen er klart nok ikke innenfor virkeområdet til avtalelovens § 36 som skal ramme de graverende og samfunnsmessig klart uheldige avtalene. Avtalen kan derfor ikke revideres etter denne bestemmelsen.

Avtalelovens § 37 er ikke aktuell da saksøkte ikke er forbruker, jf. overfor.

Bestemmelsen om *re integra* i avtalelovens § 39 kan heller ikke være aktuell med hensyn til den tiden som er gått fra fakturaen ble betalt og at saksøker har innrettet seg etter dette.

Andre bestemmelser etter avtaleloven synes ikke relevante i denne forbindelse.

3.3.4 Erstatning i kontrakt

Den betalte fakturaen er å anse som en bekreftelse på en kontrakt mellom partene om en betalingsforpliktelse. For det tilfellet at saksøker påberoper seg erstatning fra saksøkte, vil et slik krav i så fall måtte bero på et mislighold av denne kontrakten. For erstatning i kontrakt kreves det reklamasjon innen rimelig tid, se eksempelvis LH-2023-145707. Det fremgår klart av tilsvaret at saksøkte «*ble klar over at prisen på bildet var altfor høy, altså da tingrettsdommen av november 2022 ble rettskraftig*». Krav om

tilbakebetaling den 1. april 2023, nærmere 5 måneder etter kunnskap om forholdet, er ikke innen rimelig tid, og reklamasjon er således for sent fremsatt.

Krav kan dermed heller ikke føre frem på kontraktsmessig grunnlag.

3.3.5 Condicito indebiti

Condictio indebiti er ikke rettsgrunnlag for tilbakebetalingsplikten i dette tilfellet.

Saksøkte har ikke betalt for mye på grunn av en misforståelse av de faktiske forhold på betalingstidspunktet. Det vises igjen til den vurdering saksøkte i tilsvaret redegjør for at hun har foretatt av fakturaen og fakturabeløpet, herunder sammen med advokater. Det er derfor ikke tale om noen misforståelse, eller «*feilbetaling*», men en innfrielse av en selvstendig betalingsforpliktelse, se eksempelvis Rt. 2004 s. 782 avs. 33.

Dermed er det ikke tale om en betaling uten rettsgrunn, og inngangsvilkåret for tilbakesøkning etter *condicito indebiti* er derfor ikke oppfylt.

3.4 Konklusjon

Robin Lund AS har ikke fakturert saksøkte for mye, og det finnes uansett ikke noe rettslig grunnlag for det fremsatte tilbakesøkingskravet.

Saksøker kan etter dette klart nok ikke vinne frem med sitt krav om tilbakebetaling fra Robin Lund AS.

4. SAKSKOSTNADER

Det kreves at saksøkte erstatter saksøkers kostnader i henhold til tvistelovens regler. Det blir i dette tilfelle salær i henhold til minimumssats for småkravsprosess. Meistad skal videre dekke rettsgebyr.

5. PÅSTAND

Det nedlegges etter dette slik påstand:

1. Robin Lund AS frifinnes
2. Astrid Meistad dømmes til å erstatte Robin Lund AS sine sakskostnader for tingretten.

Ræder Bing advokatfirma AS

Ole Tokvam
Advokat
oet@raederbing.no